

KOMPETANSEPLAN FOR

SPRINGKLEIV BARNEHAGE AS

2014-2017

INNLEDNING

Kompetanseplanen er laget for Springkleiv barnehage.

Hva sier «Rammeplanen for barnehager» om kompetanse?

«Som pedagogisk samfunnsinstitusjon må barnehagen være i endring og utvikling. Barnehagen skal være en lærende organisasjon slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer. Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse».

Kunnskapsdepartementet har også utarbeidet et strategidokument for kompetanseutvikling i barnehagesektoren 2007 – 2010 «Kompetanse i barnehagen». Der står det følgende:

OVERORDNEDE MÅL

Kunnskapsdepartementet ønsker gjennom denne strategien å videreutvikle barnehagen som lærende organisasjon med et aktivt forhold til kompetanseutvikling. De ansattes kompetanse er helt sentral for å styrke både barnehagen som pedagogisk institusjon og de ansattes yrkesstatus. Strategien skal også stimulere til kompetanseutvikling for kommunen som barnehagemyndighet, barnehageeiere, høyere utdanningsinstitusjoner og forskningsmiljø.¹

Målgruppen for strategien er ansatte i kommunale og ikke-kommunale barnehager.

Målet med strategien er:

- at de ansattes kompetanse styrkes innenfor strategiens prioriterte satsingsområder og det mandatet loven og rammeplanen gir
- å styrke barnehageeiers og kommunen som barnehagemyndighet sin rolle i kompetanseutvikling
- at det utvikles praksisrettet og forskningsbasert kunnskap om barnehagen i et samarbeid mellom barnehager og relevante forskningsmiljø.

HVEM ER VI OG HVILKE MÅL HAR VI?

Springkleiv barnehage er en liten koselig barnehage med plass til 27 barn i alderen 0-6 år. Vi er en offentlig godkjent barnehage og en pedagogisk samfunnsinstitusjon.

Den viktigste ressursen i barnehagen er personalets kompetanse. For at det skal være kvalitet på tilbudet vårt er det viktig at personalet hele tiden er i utvikling.

Vi skal ha en planlagt og målrettet utvikling. Kompetanseplanen går over 3 år.

Målet vårt er at vi alltid skal gjøre vårt beste men at vi også skal strebe etter å blir bedre.

Den som sier han er ferdig utlært – er ikke utlært – bare ferdig! (Ukjent)

HVA ER KOMPETANSE?

I dagligspråket defineres kompetanse gjerne som evnen til å klare en oppgave eller beherske et yrke i møte med komplekse krav, situasjoner og utfordringer. Man deler gjerne inn kompetanse i kunnskaper, holdninger og ferdigheter. Noen tar også med begrepet evner. Vi skiller ofte mellom *teoretisk* og *praktisk* kompetanse, hvor teoretisk dekker at man skriftlig eller muntlig kan svare for seg på et visst kunnskapsnivå, mens en altså også må vise dette i praksis. (fra Wikipedia)

I barnehagen er det viktig at personalet både har teoretisk og praktisk kompetanse.

Barnehagens samlede kompetanse er kunnskaper og ferdighet som alle ansatte har til sammen. Det er derfor viktig for god kvalitet at hele personalet er i stadig utvikling. Dette vil også medføre til at de ansatte får et felles synspunkt av barnehagens pedagogiske innhold.

HVA KAN PERSONALET GJØRE SAMMEN FOR KOMPETANSEHEVING?

- Daglig veiledning av pedagogisk leder
- Personalet deler erfaringer med hverandre
- Prosjekter og utviklingsarbeid
- Kurs og fagdager
- Reflektere sammen over arbeidet vi gjør og hva vi kan gjøre annerledes
- Kartlegge sammen barnehagens kompetansebehov
- Personalet studerer sammen eller hver for seg boka «Strategisk kompetanseutvikling i barnehagen» av Kjell-Åge Gotvassli.

PÅ HVILKE OMRÅDER ØNSKER VI MER KOMPETANSE?

Det er satt opp 5 områder som barnehagen syntes det er viktig å satse på i forhold til kompetanseutvikling:

PEDAGOGISK LEDELSE

Barnehagen skal jobbe mot et målrettet og godt pedagogisk tilbud for barna. Lek og læring.

SPRÅKUTVIKLING

For at barna skal utvikle et godt sosialt samspill med andre barn er språkutvikling en stor faktor.

BRUKERMEDVIRKNING

Vi skal drive barnehagen i den retning som forventes av brukerne. Være gode lyttere til barns behov og forutsetninger.

OVERGANG BARNEHAGE/SKOLE

Samarbeid med barnets hjem og skole. Skape trygghet ved overgang fra barnehage til skole.

TIDLIG INNSATS

Tidlig registrering av barn med særlige behov.

PEDAGOGISK LEDELSE:

Definisjon av ledelse:

«Ledelse er kunsten og læren om beslutningstaking og å lede andre» – Donald J. Cough

For at barnehagen skal kunne drive en god pedagogisk virksomhet skal pedagogisk ledelse være sentralt i hverdagen. Det er derfor viktig at pedagogisk leder hele tiden er i utvikling. Lede det øvrige personalet på en god og målrettet måte.

Pedagogisk ledere i barnehagen har ut i fra utdanning og kompetanse et særlig ansvar for å utvikle barnehagens virksomhet i overensstemmelse med mål og innhold slik de er gitt i rammeplanen. Den konkrete utformingen av arbeidet må gjøres i fellesskap av alle voksne i barnehagen. Pedagogisk leder i arbeidslaget vil, i samarbeid med eier ha et særlig ansvar her. Pedagogisk leder har veiledningsansvar for sine nærmeste medarbeidere. Gjennom sin utdanning vil pedagogisk leder ha fått kompetanse til å møte, veilede og oppdra barn. Han/hun vil også ha utviklet kompetanse i å samarbeide med voksne.

I Rammeplan for førskolelærerutdanning står det følgende:

Gjennom utdanningen skal studentene utvikle

- faglig kompetanse: kunnskap om barn, barndom og pedagogisk arbeid med små barn og kunnskap om teorier og arbeidsformer innenfor og på tvers av fag
- didaktisk kompetanse: evne til å vurdere, planlegge og gjennomføre tilpasset opplæring for barn med og uten særskilte behov, og evne til å sette i verk forebyggende tiltak
- sosial kompetanse: forståelse av betydningen av et omsorgs- og læringsmiljø preget av samspill, varme, kreativitet, glede og humor og opplevelse av mestring for alle – og de må også ha evne til nært samarbeid mellom barnehage, hjem og andre 14 samarbeidspartnere og kunnskap om og ferdigheter i ledelse, samarbeid og pedagogisk veiledning
- endrings- og utviklingskompetanse: evne til å vurdere organisasjonsutvikling og samfunnsendringer som har betydning for barnehagen, til å initiere og takle endringer og til å kunne prege utviklingen i barnehagen
- yrkesetisk kompetanse: evne til å reflektere over barnehagens og skolens verdigrunnlag, over egne verdier, holdninger og væremåte og over etiske utfordringer i yrket

Personalet må sammen ha klare mål for arbeidet i barnehagen.

Vi må ha et godt foreldresamarbeid.

BARNEHAGEN VIL JOBBE FOR ET GODT DOKUMENTERT PEDAGOGSIK ARBEID

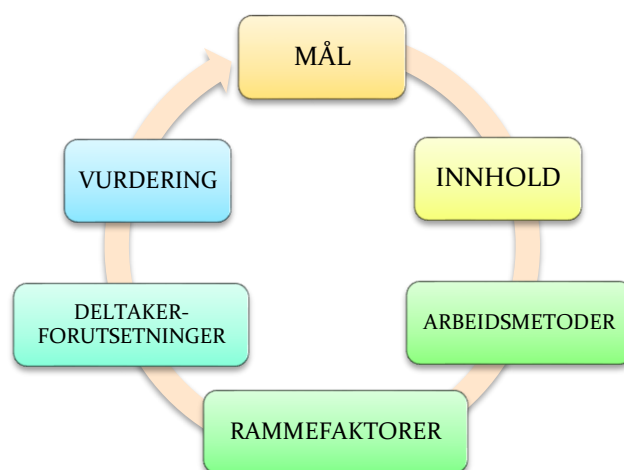
MÅL: Vi skal danne oss tanker om hva man ønsker barna skal sitte igjen med etter at aktiviteten er ferdig

INNHold: Innholdet i aktiviteten er det som skal læres eller gjennomføres. Det kan være ulike innhold for ulike grupper barn.

RAMMEFAKTORER: Rammefaktorene er de rammene som ligger til grunn for gjennomføringen. I barnehagen er det rammeplanen som styrer hva som skal skje.

ARBEIDSMETODER: Arbeidsmetoder er en beskrivelse av hvordan du helt konkret vil gjennomføre aktiviteten. De tar utgangspunkt i både barnas og de voksnes forutsetninger for å gjennomføre aktiviteten.

DELTAKERFORUTSETNINGER: Deltakerforutsetninger er de ulike kulturelle, sosiale, fysiske og psykiske forutsetningene som barn og voksne møter med i situasjonen. Et barn med nedsatt funksjonsevne har andre forutsetninger enn et barn uten nedsatt funksjonsevne.

VURDERING: Vurderingen bruker vi til å finne ut hvordan aktiviteten fungerte, og om den ble gjennomført i henhold til målene. Hvordan var lærerutbytte for barna? Hva kan vi gjøre annerledes neste gang? Hva har barna lært? Hva har vi som voksne lært i planleggingsprosessen og gjennomføringen?

SPRÅKUTVIKLING:

En god språkutvikling er viktig for barn både på kort og lang sikt. Evnen til å bruke språket er avgjørende for hvordan barn kan kommunisere med voksne og med andre barn, hvordan de kan sette ord på erfaringer, fortelle om noe viktig, diskutere og reflektere sammen med andre. Språk er avgjørende for læring, sosiale relasjoner og vennskap. På lengre sikt er språkutviklingen avgjørende for å kunne være en deltaker i et moderne demokrati og i et kunnskaps- og utdanningssamfunn. Språkutviklingen er både muntlig og skriftlig – vi snakker og lytter, vi leser og skriver. Den grunnleggende utviklingen skjer i barnehagealderen. (Ref. fra Temahefte om språkmiljø og språkstimulering i barnehagen).

Barnehagen skal systematisk jobbe for språkutvikling i barnehagen. Barna kartlegges i forhold til språk med ulike skjemaer.

- **Vi bruker «Snakkepakka».**
- **Vi skal ha gode samtaler med barna**
- **Vi skal være gode lyttere**
- **Høytlesning**
- **Myldrebøker**
- **«Snakkestav» i samlingen**

BRUKERMEDVIRKNING:

Barn har rett til å uttrykke seg og få innflytelse på alle sider ved sitt liv i barnehagen. (jf. FNs barnekonvensjon artikkel 12, 1). Både kroppslig og språklig gir barna uttrykk for hvordan de har det i barnehagen. Nettopp derfor gjelder det å ta imot barnets uttrykk og la det få gjøre inntrykk. Respekt for barns likeverd, som er en grunnleggende verdi i barnehagen, kommer til uttrykk i de holdninger som personalet møter barn med.

BARNEHAGELOVEN § 3.

Barns rett til medvirkning

- Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.
- Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.
- Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Voksne som greier å forholde seg til leken på barnas egne premisser, kan bidra til utvikling av demokratiske holdninger. I forhold til den ulikevekten som er i relasjonen mellom voksne og barn, kan man si at når voksne og barn deltar i gjensidig humoristiske dialoger og lek, så skifter de posisjon i forhold til den vanlige rollefordelingen. Et øyeblikk blir forholdet mellom voksne og barn

preget av symmetri, ved at barn er med å styre samspillet ut fra sine spontane innspill. I slike lekende dialoger får de kjent på sin vilje både til å bestemme og til å uttrykke fantasi og følelser, samtidig som de erfarer at voksne tilpasser seg og har respekt for deres intensjoner. Det blir en måte å møte dem på deres egen hjemmebane så å si, i prosesser hvor de fleste barn har mye kraft og uttrykkspotensial.

Barn tilbringer flere timer enn noensinne i barnehagen. Dette betyr blant annet at barns behov for å bli sett, hørt og tatt på alvor ikke kan tilfredsstilles kun innenfor familiens rammer, og derfor blir det enkelte barns medvirkning i barnehagen helt sentral for deres psykososiale utvikling. Dette innebærer et langt større fokus på å "se" det enkelte barn og på å gi den oppmerksomhet og omsorg de trenger. Personalet må altså lære seg å lytte til mer enn det barn sier eller uttrykker i atferdsmessige koder. (JESPER JUUL).

- Medvirkningskjema for foresatte
- Separate samtaler med barna om trivsel og interesser.
- Være gode lyttere
- Se hvert enkelt barn og deres behov
- Alle barn skal møtes med respekt

«Gi barna 100 muligheter i stedet for 2» (Kristina Henkel)

En åpen og tillitsfull dialog er en viktig forutsetning for å gi rom for barns medvirkning! (Ukjent)

OVERGANG BARNEHAGE/SKOLE:

I kapittel 5.1 i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver heter det:

Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse og eventuelt skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem. Planer

for barns overgang fra barnehage til skole må være nedfelt i barnehagens årsplan (Kunnskapsdepartementet 2006: 53).

I Arendal kommune er det utviklet rutiner for overgang mellom barnehage og skole.

- Barnehagen deltar på overgangsmøter
- Utfylling av skjema over barnets ferdigheter som sendes skolen
- Barn som skal begynne på skolen i det oppvekstområdet som barnehagen tilhører, vil også ha besøksdag på skolen.
- Det vil bli gitt trafikkopplæring
- Barna jobber med 3 ulike førskolehefter gjennom det siste barnehageåret

TIDLIG INNSATS:

Hvert enkelt barn i barnehagen er unike og skal få utviklingsmuligheter fra det nivået de er på. Dette skal gjøres så tidlig som mulig.

For å oppnå dette, er barnehagen avhengig av et tett og godt samarbeid med barnas hjem og eventuelle andre instanser.

Gjennom samarbeid med hjemmet og observasjoner i barnehagen, skal vi kartlegge hvilke forutsetninger hvert enkelt barn har, og hvilke stimuleringstiltak vi skal sette i gang for å sikre at hver enkelt får optimale utviklingsmuligheter.

For kartlegging av barna vil barnehagen med samtykke fra foresatte bruke:

- «Alle med» skjema
- «pedagogisk rapport»
- TRAS – tidlig registrering av språkutvikling

ALLE MED:

ALLE MED skjema er enkelt å bruke og lett å forstå. Skjemaet gir et helhetlig bilde av barnet og hva det mestrer på en måte som foreldre, førskolelærere og fagfolk forstår. Det er utviklet på grunnlag av teori om sammenhengen mellom språklig og sosial kompetanse. Utsagnene som er utviklet i verktøyet er formulert av førskolelærerne som selv arbeider, og har erfaringsgrunlaget sitt, i den kulturen barnehagen er.

ALLE MED er nevnt som eksempel i Stortingsmelding 16 (2006-2007) ”...og ingen sto igjen”. Skjemaet er i tråd med den nasjonale satsingen om å fange opp de barna som sliter med mestring så tidlig som mulig.

ALLE MED dekker 6 utviklingsnivå:

Språkutvikling, lek, sosio-emosjonell utvikling, hverdagsaktiviteter, trivsel og sansemotorisk utvikling.

PEDAGOGISK RAPPORT:

Den pedagogiske rapporten skal belyse både hva barnet strever med og hva barnet mestrer. Ved utarbeidelse av en pedagogisk rapport bruker barnehagen en momentliste/sjekkliste som hjelp.

Rapporten vil inneholde barns språklige fungering, fysisk, motorisk og sansemessig utvikling og fungering, lek, sosialt samspill og emosjonell fungering, konsentrasjon, oppmerksomhet/oppgaveorientering og utholdenhet, barns uttrykk, samt endringer i barns adferd.

Pedagogisk leder har fått Kvello-opplæring og vi vil bruke denne metoden for å jobbe med tidlig innsats.

